

Un conto rompe-tabús

Juan Jose Ispizua

É licenciado en Ciencias da Información, e ten cursado o doutorado de “Periodismo Moderno”.

Foi redactor das revistas *Anaitasuna* e *Argia*, a partires de 1980. E traballou na UEU e en AEK, e en distintas edicións da “Korrika” como xefe de prensa.

Foi correspondente de *Egin*, na súa páxina diaria *Oiztik Begira*, e nas seccións de Durangaldea e Busturialdea.

Fundador da revista *Hilean Behin*; traballou como deseñador e periodista en Gernika e Bermeo.

Traballou como deseñador e periodista no Boletín Municipal de Bermeo *Berrietan Blai* ao longo de varios anos.

Pouco despois, foi responsable da sección didáctica de AEK do País Vasco, Bilbao e Gernikaldea.

Tamén traballa de traductor.

No 2004 recibiu o premio “Txomin Agirre Saria” pola súa novela negra *Harizpeko neskaren afera* (O misterio da xove de Harizpe).

Libros publicados: *Ibn el jakin, Harrareko poeta zoratua* (Susa, 2005), e *Harizpeko neskaren afera* (BBK-Euskaltzaindia, 2004). Traducións: *Aladino* (xunto Edorta Jiménez).

A hora dos cans

Juan Jose Ispizua

Un can vello da conca do Baztán, farto de recibilos mesmos paos de distintos donos, denunciou ata aquí chegamos e pensou que xa viña sendo hora de facer o que lle pedira o corpo. Máis aínda, era tempo xa de esquecer os soños caninos de sempre, elixilo fado de seu e tomalo poder dunha vez por todas. Para iso, de primeiro cumpría convocar a tódolos cans do val á Xunta Canina do Baztán.

Can que se atopaba, fora este da aldea ou da vila, can que quedaba avisado e enfoutado a convocares outros cans. A xuntanza celebrárase na seguinte noite de lúa chea, en Zugarramurdi.

Chegou, por fin, a noite esperada, e milleiros de cans reuníronse nos arredores dos prados dos akelarres, todos eles agardando a que o máis ancián e sabido collera a palabra. E así foi, dirixíndose á tódolos concorrentes:

- *Queridos irmáns e irmás, tempo é de recuperalos nosos dereitos de vivir en liberdade. Tempo é de voltar ó xeito de vida dos nosos devanceiros...* –e prolongouse longo tempo, convertíndose no mellor e máis brillante discurso endexamáis escoitado por unha comunidade canina, e concluiu...– *¡¡suprimámolas cadeas, rachémolos nosos colares, non mái amos para ninguén!!*

Na noite clara, un clamor incansable e unha aspiración de liberdade elevouse polo aire daquela paisaxe, dende o monte Larrun ata os campos de Iparla. O val enteiro encheuse de tantos ladros e ouveos como cans se congregaran na assemblea. Aínda así, temperada a eufórica lóxica do primeiro intre, o can do ferreiro de Urdazubi animouse a pedila palabra:

- *Compañeiros, a paixón dun bo discurso ensancha a alma e embaza os ollos recordando os momentos amargos do pasado* –unha intervención de tanto siso ben pagaba a atención de tódolos alí presentes–. *Pero a nosa condición de seres encadeados non nos da dereito a rachar tódalas cadeas. Fixarvos no vantaxoso que resultan para levar as vacas ó matadoiro. De que outro xeito se non poderíamos xantalos osos do boi e mailas vísceras da vaca que adoitamos xantar.*

E porque ós cans ben que lles prace rillalos osos, e porque aquela era unha cuestión que a niguén se lle pasara desapercivida, as palabras do can da ferraría foron como unha lastra. A xuntanza desconvocouse en silencio, e todos se retiraron deica próxima convocatoria, convencidos de que a decisión que acaban de tomar, a de non rachar ningunha cadea, era a máis axeitada. Namentres, habería que cavilar novamente no xeito de encamiñar aquela revolución.

Chegou un novo día de lúa chea e, con el unha nova assemblea á que acudiron tódolos cans do Baztán, todos agás o can do ferreiro. Aquela e outras poucas ausencias de última hora apenas desluciron o gran ambiente reinante entre o inxente número de asistentes, e o noso cán ancián non quixo facer máis demora e retomou o discurso co que hai tan só un mes abrira a reunión. E volvéronse repetir ouveos de ledicia e ladros de festa, en idéntica disposición e mesma intensidade, e voltaron a elevarse polo aire daquela paisaxe, dende os campos de Iparla ata o monte Larrun.

E daquela, foi un dos cans do albardeiro, quen a xeito de voceiro de todos eles, tomou a palabra:

- *Queridos irmáns e irmás, todos amámola liberdade profundamente. Non embargante, pensar no mal que nos poderían facer todos eses fatos de delincuentes, se se lles permitira campar ás súas anchas. Botar conta da morea de feridos graves e mortos que deixarían as liortas cos lobos, de non seren polas fortes proteccionas que levamos no pescozo.*

- *¡Pero se hai décadas que non temos ollado ningún lobo polo Baztán!!* –interrumpiulle o can máis ancián–.

- *¡Xa! Voltaron a escoitalos seus ouveos pola zona da Piedra de Alba* –contestoulle repidamente o xoven voceiro–. *E si queremos facer fronte os seus ataques, os nosos firmes colares de coiro son tan necesarios como os nosos afiados cabeiros.*

- *¡Así é! ¡Tes razón! ¡Necesítámoslo!* –gritaron tódolos cans, medorentos da suposta presenza dos lobos–.

O sabio e ancián can, tivo que ceder diante da acendida presión dos asistentes, e non lle quedou outro remedio que aceptala proposta, e como o día xa despuntaba polo leito do ceo, todos se foron despedindo, retirándose cada un á súa casa, deica próxima xuntanza.

Dende entón, tódalas noites de lúa chea, nos arredores do Baztán, séguense a escoitalos ladros e ouveos dos cans.

Aqueles que fachendean de ter o ouvido moi fino din que cada vez e menor o número de cans que asisten a esas reunións. Tamén hai quen di que so é un fato de cans desleais o que aínda se reúne nas noites de lúa chea na hora dos cans.